

СЕКЦІЯ 7 СИСТЕМА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

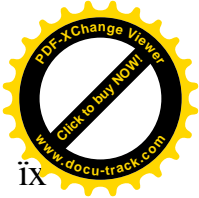
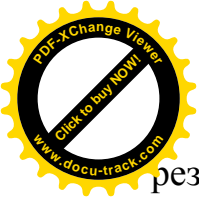
МОДЕЛІ ДІАГНОСТИКИ КРИЗОВОГО СТАНУ В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

*Білошкурська Наталія Володимирівна,
к.е.н., старший викладач кафедри
економіки та підприємництва Уманської
філії ПВНЗ «Європейський університет»
e-mail: brownick@yandex.ua*

У системі антикризового менеджменту підприємства важливим елементом є превентивне управління, основою якого виступає діагностика загрози настання кризового стану. Для підвищення ефективності антикризового управління вирішального значення набуває достовірність її результатів. Залежно від поставленого «діагнозу» приймаються рішення щодо подальшого розвитку підприємства.

У теорії і практиці антикризового управління традиційно склалося так, що в діагностиці загрози настання кризового стану підприємства найбільш популярними визначено комплексні багатофакторні дискримінантні моделі прогнозування ймовірності настання банкрутства. Серед них варто виокремити Z-модель Альтмана для приватних компаній [1, с.25-26], моделі Таффлера-Тішоу [2, с.50-54], Спрінгейта [3], метод рейтингової оцінки фінансового стану підприємства Сайфуліна Р. С. та Кадікова Г. Г. [4, с.45-46], модель прогнозування банкрутства вчених Іркутської державної економічної академії Давидової Г. В. та Белікова А. Ю. [5, с.13-20], логіт-регресивна модель Савицької Г. В. [6, с.650-651], та дискримінантні моделі Терещенка О. О. за видами економічної діяльності [7, с.115-121].

Аналізуючи основні особливості побудови багатофакторних моделей прогнозування загрози настання банкрутства, слід зазначити, що достовірність

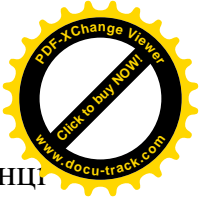

результатів діагностики значно підвищиться, якщо використовувати їх декілька, або ж визначити, яка з них точніша. Для цього варто провести порівняльний аналіз згаданих моделей (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльний аналіз багатofакторних моделей прогнозування ймовірності настання загрози банкрутства

Використані показники в моделі	Прізвище автора (першого співавтора) моделі						
	Альтман	Таффлер	Спрінгейт	Сайфулін	Давидова	Савицька	Терещенко
1. Коефіцієнт покриття активів робочим капіталом	+						
2. Коефіцієнт покриття активів нерозподіленим прибутком	+						
3. Рентабельність активів	+		+				
4. Коефіцієнт покриття заборгованості власним капіталом	+						
5. Коефіцієнт оборотності сукупних активів	+	+	+	+	+		+
6. Покриття поточних зобов'язань операційним прибутком		+	+				
7. Коефіцієнт покриття		+					
8. Коефіцієнт поточної ліквідності		+		+			+
9. Частка оборотних коштів у активах			+		+		
10. Забезпечення власними оборотними засобами				+		+	
11. Валова рентабельність продаж				+			+
12. Рентабельність власного капіталу				+	+	+	+
13. Чиста рентабельність операційних витрат					+		
14. Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу						+	+
15. Коефіцієнт фінансової автономії						+	+
16. Рентабельність операційного продажу по Cash-flow							+
17. Коефіцієнт оборотності позикового капіталу							+

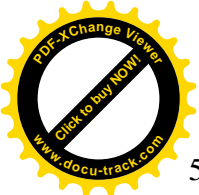
З даних табл. 1 видно, що найбільш широко застосовуваний в оцінці загрози банкрутства є коефіцієнт оборотності сукупних активів (зустрічається у 6 методиках з 7), який обчислюється як відношення виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) до обсягу сукупних активів підприємства. Другим показником за популярністю є рентабельність власного капіталу (4 методики). Рентабельність активів, коефіцієнт поточної ліквідності зустрічається у трьох методиках з семи аналізованих. У зв'язку з цим, можна зробити висновок, що до загрози банкрутства найбільш чутливими є ефективність використання активів підприємства, ефективність використання власного капіталу та ліквідність балансу.

Банкрутство, як явище неспроможності підприємства розрахуватися за своїми зобов'язаннями перед кредиторами, є наслідком ігнорування негативного впливу загроз або відсутністю засобів їх подолати в управлінській діяльності. Очевидно, що процедура банкрутства є крайньою негативною стадією і найгіршим наслідком низької ефективності антикризового управління.

Отже, основною метою антикризового управління підприємством є недопущення його до банкрутства і ліквідації. Для цього вирішального значення в управлінській діяльності відіграє контроль за вчасним погашенням кредиторської заборгованості та платіжною дисципліною. Доцільно також здійснювати постійний моніторинг платоспроможності на основі багатofакторних моделей прогнозування загрози банкрутства.

Література

1. Altman E. Predicting Financial Distress of Companies: Revisiting the Z-score and ZETA Models / E. Altman. – 2000. – July. – 54 p. – [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pages.stern.nyu.edu/~ealtman/Zscores.pdf>. – Назва з екрану.
2. Taffler R. J., Tisshaw H. Going, Going, Gone – Four Factors Which Predict // Accountancy. – 1977. – March. – P. 50-54.
3. Springate, Gordon L. V. Predicting the Possibility of Failure in a Canadian Firm / Unpublished M.B.A. Research Project, Simon Fraser University // Insolvency Prediction, E. Sands & Associates Inc. – 1978. – January. – [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sands-trustee.com/insolart.htm>. – Назва з екрану.
4. Фомин Я. А. Диагностика кризисного состояния предприятия / Я. А. Фомин. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 349 с.

5. Давыдова Г. В. Методика количественной оценки риска банкротства предприятия / Г. В. Давыдова, А. Ю. Беликов // Управление риском. – 1999. – № 3. – С. 13-20.
6. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : [навч. посіб.] / Г. В. Савицька ; [2-ге вид., випр. і доп.]. – К. : Знання, 2005. – 662 с.
7. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : [монографія] / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2008. – 272 с.

СИСТЕМА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

*Герасименко Євгенія Валентинівна,
студентка Української інженерно-
педагогічної академії*

*Фоменко Анна Володимирівна
к.е.н., асист.каф. ЕтаОДСГ УІПА*

В сучасних умовах соціально-економічного розвитку одним з важливих питань є система антикризового управління підприємством. Необхідною умовою становлення і розвитку економіки України є розвиток діючих підприємств та відновлення функціонування великих підприємств за рахунок удосконалення системи антикризового управління.

Це зумовлює необхідність системного дослідження проблем і методів виведення підприємств з кризового становища, адаптації їх діяльності до ринкових умов та подальшого виробничого розвитку. Тому, важливого значення набуває розробка системи антикризового управління підприємствами, які на основі аналізу стану підприємства та особливостей його діяльності дозволять запобігти виникненню кризових явищ на підприємстві, розробити методи поліпшення його функціонування, виробити план виведення підприємства з кризового становища.

Найбільш проблемними питаннями антикризового управління підприємством є розробка методів і моделей комплексного аналізу стану підприємства, визначення можливості виведення підприємства з кризового